



Instituut voor Mindfulness

**Teacher Training in Compassietraining  
Mindfulness-Based Compassionate Living (MBCL)**

*Teacher Training Programma*

met Erik van den Brink en Annetje Brunner

26 juni – 1 juli 2021

**module 1 en module 2 in een geïntegreerd aanbod**



Van zaterdag 26 juni t/m donderdag 1 juli 2021 verzorgen Erik van den Brink en Annetje Brunner een scholingsprogramma van 5½ dagen over de compassietraining, internationaal bekend als het *Mindfulness-Based Compassionate Living* (MBCL) programma. Dit opleidingsprogramma is geschikt voor mindfulnessstrainers, (G)Gz- hulpverleners, leraren, coaches en andere professionals die ervaring hebben in mindfulness-based werken (MBSR/MBCT, ACT, DGT) en die compassiegerichte verdieping zoeken.

### **Wat is compassie?**

Compassie (of mededogen) is het vermogen om ons betrokken te voelen bij pijn en lijden, zowel van onszelf als van anderen. Het gaat samen met de wens deze pijn en dit lijden te verlichten en de bereidheid daarin verantwoordelijkheid te nemen. Het is een algemeen menselijke eigenschap, die bij ieder in aanleg aanwezig is, maar vaak om allerlei redenen niet tot bloei gekomen is. Gelukkig kan compassie door beoefening wel ontwikkeld en verdiept worden. Dat is het doel van compassietraining.

## **Mindfulness-Based Compassionate Living (MBCL)**

Het MBCL-programma biedt in acht sessies en een stilte sessie een vervolg- en verdiepingstraject voor hen die eerder een mindfulnesstraining hebben gevolgd (bij voorkeur MBSR/MBCT, of een daaraan equivalent programma zoals Breathworks) en die ondervonden hebben dat mindfulnessbeoefening hen goed doet, maar ook moeite hebben deze in hun leven te integreren en daarbij een milde, vriendelijke en compassievolle houding te ontwikkelen. Mindfulness-based oefeningen in compassie naar zichzelf en anderen komen uitgebreid aan bod, in samenhang met de ontwikkeling van drie andere hartkwaliteiten: vriendelijkheid, medevreugde en gelijkmoedigheid. De MBCL-training is door meditatieleraar Frits Koster en psychiater Erik van den Brink ontwikkeld.

## **Doel en inhoud van de MBCL Teacher Training**

Dit scholingsprogramma biedt mindfulnesstrainers en anderen die mindfulness-based werk doen de mogelijkheid kennis te maken met de opzet en de oefeningen van dit groepsgerichte trainingsprogramma en te leren werken met het curriculum en het zelf begeleiden van compassiegerichte oefeningen. Het programma biedt deelnemers de mogelijkheid in één week (5½ dagen) de beide modules te volgen die gewoonlijk los van elkaar worden aangeboden. Specifieke doelen van het *Teacher Training Programma* zijn:

- Het zich eigen maken van de basishouding die hoort bij compassiegerichte methodieken.
- Het leren werken met compassiegerichte methodieken zowel groepsgericht als eventueel individueel. Of deelnemers de compassietraining als groepsmodule zelfstandig kunnen geven hangt af van de verdieping van de eigen beoefening en van de reeds opgedane ervaring met groepswork en het geven van MBSR/MBCT.
- Het verkrijgen van inzicht voor welke cliënten de training en specifieke oefeningen geschikt zijn en de transdiagnostische toepassingsmogelijkheden van compassietraining.
- Het verdiepen van vaardigheden in mindful dialog of *inquiry* bij compassietraining.

Deelnemers maken intensief kennis met de inhoud het MBCL-programma. De persoonlijke ervaring en verdieping van de oefeningen krijgen alle ruimte. Daarnaast ligt de nadruk op het vertrouwd raken met het werken met het curriculum en het zelf begeleiden van compassiegerichte oefeningen.

## **De thema's die aan bod komen**

### **➤ Inhoudelijk**

- Het valideren van pijn en lijden.
- Hoe ons brein en organisme zijn geëvolueerd om ons te helpen overleven.
- Inzicht in de drie centrale emotieregulatiesystemen.

- Hoe de emotieregulatiesystemen uit balans kunnen raken door invloeden van buitenaf, maar ook van binnenuit, bv. door schaamte, zelfkritiek en 'de innerlijke criticus'.
- Hoe mentale voorstellingen de emotieregulatiesystemen kunnen beïnvloeden en hoe training in compassie de balans kan helpen herstellen.
- *Tend & befriend*: een vierde instinctieve reactie op stress, naast *fight, flight & freeze*.
- Drie antidota tegen overmatige zelfkritiek, zelfisolatie & over-identificatie: respectievelijk *self-kindness, common humanity & mindfulness*.
- Het ontwikkelen van de compassie-modus door oefeningen in compassievol motiveren, aandacht geven, voelen, redeneren, het voorstellingsvermogen, spreken en handelen.
- De cultivering van compassie als één van de vier hartkwaliteiten of 'levensvrienden': mededogen, liefdevolle vriendelijkheid, medevreugde en gelijkmoedigheid.

### ➤ **Trainingsvaardigheden**

- Structuur van de training per sessie.
- Oefening in het zelf begeleiden van de belangrijkste compassiegerichte oefeningen en het doen van *inquiry* daarbij.
- Oefening in het geven van de didactische onderdelen uit de training.
- Valkuilen in het begeleiden van de oefeningen, verschillen tussen de rol van trainer en de rol van therapeut.
- Omgaan met het naar boven komen van oude pijn en met het fenomeen *backdraft*.
- Ruimte creëren voor mindful *exposure*, veilige holding en een lichte sfeer in de groep.
- Het verder ontwikkelen van de compassiemodus en de vier levensvrienden: mededogen, liefdevolle vriendelijkheid, medevreugde en gelijkmoedigheid.
- Het verbinden van relevante wetenschappelijke kennis omtrent evolutionaire psychologie, neurowetenschappen, stress- en emotieregulatie met de praktijk.

### **Voor wie?**

Trainers in MBSR/MBCT/Breathworks, die hun eigen beoefening en het werk als mindfulnesstrainer willen verdiepen en eventueel de training zouden willen gaan geven als een vervolg op de MBSR/MBCT. Dit scholingsprogramma is ook geschikt voor (G)Gz-hulpverleners, leraren, coaches en andere professionals die ervaring hebben in mindfulness-based werken (MBSR/MBCT, ACT, DGT) en compassiegerichte verdieping zoeken en/of individueel willen gaan werken met compassiegerichte oefeningen.

N.B. Voor deelnemers die module 1 reeds gevolgd hebben, geldt een korting. Voor hen geldt de lesstof van module 1 als opfris en verdieping.

### **Deelnamecriteria:**

1. Het (grotendeels) voltooid hebben van een erkende opleiding tot trainer MBSR/MBCT/Breathworks (categorie 1 of 2 bij de vereniging VMBN);

**Of:** een (g)gz of ander hulpverlenend beroep uitoefenen, bij voorkeur ervaring en scholing hebben in het begeleiden van mindfulness-based methodieken (zoals mindfulness-oefeningen uit MBSR/MBCT, ACT of DGT) en minimaal zelf een achtweekse mindfulnessstraining MBSR/MBCT gevolgd hebben en minimaal een jaar ervaring met mindfulnessmeditatie hebben.

2. **Het deelgenomen hebben aan een MBCL-training van 8 wekelijkse sessies of aan een drie of meerdaagse ervaringsgericht MBCL-workshop** bij een gecertificeerd MBCL-trainer, waarin de oefeningen en kernthema's van het programma aangeboden worden. Driedaagse mogelijkheden zijn:
  - Vr 5 - ma 8 feb 2021: Retraite 'Compassievol Leven' op Terschelling met Erik van den Brink. [Klik hier](#) voor informatie.
  - Do 27 t/m zo 30 mei 2021: Retraite 'Compassie in je leven' in Denekamp met Frits Koster. [Klik hier](#) voor informatie.
3. De bereidheid om deel te nemen aan oefeningen in de rollen van trainer, deelnemer en observator, in kleine en grotere subgroepen, en om feedback te geven en te ontvangen.
4. De bereidheid om zelf verantwoordelijkheid te dragen voor de eigen gezondheid en het lichamelijke, psychische en interpersoonlijke functioneren.

### **Bewijs van deelname en mogelijkheden na het volgen van TT-programma**

- Na succesvolle participatie ontvangen deelnemers een bewijs van deelname.
- Deelnemers die beide modules hebben gevolgd kunnen desgewenst worden opgenomen in een 'A' of 'B' register van trainers en hulpverleners die werken met compassiegerichte methodieken:
  - **MBCL-register A:** zij die gecertificeerd MBCT/MBCT/Breathworks trainer zijn (categorie 1 of 2 bij de VMBN) en de formele MBCL groepstraining als geheel kunnen aanbieden als vervolg op MBSR/MBCT. Opname in register A wordt alleen gedaan als de MBCL-training groepsgewijs (voor een groep van minimaal 4 deelnemers) wordt begeleid door de trainer onder supervisie van een erkende MBCL-supervisor (drie live/skype/zoom sessies van een uur per sessie. De extra kosten hiervoor worden verrekend met de desbetreffende supervisor).
  - **MBCL-register B:** zij die kunnen werken met onderdelen en oefeningen uit het MBCL-programma en dit individueel of groepsmatig kunnen toepassen in de (g)gz of een andere hulpverlenende setting waarin zij werkzaam zijn en wanneer dit past binnen hun beroepscode.

## Wetenschappelijk onderzoek naar MBCL

Het MBCL-programma werd positief geëvalueerd in haalbaarheids- en pilotstudies onder ambulante ggz-cliënten met gemengde problematiek (Bartels-Velthuis et al., 2016) en met terugkerende depressie (Schuling et al., 2018), en als aangepast online programma met open inschrijving voor mensen met sterke zelfkritiek (Krieger et al., 2016). Een eerste RCT-onderzoek werd verricht onder patiënten met een geschiedenis van drie of meer depressieve episoden, die eerder MBCT hadden gevolgd, door een team aan de Nijmeegse Radboud Universiteit o.l.v. Anne Speckens (Schuling et al., 2016; Schuling et al., 2020). Vergeleken met de controlegroep liet de interventiegroep een significante afname zien in depressieve symptomen, en een significante toename in mindfulness, zelfcompassie en kwaliteit van leven. De resultaten hielden aan en namen gedurende zes maanden na de training nog verder toe. Ook het aangepaste MBCL online programma werd in een RCT onderzocht door een Zwitsers team (Krieger et al., 2019). De resultaten lieten een significante afname zien van symptomen van depressie, angst en stress, en van zelfkritiek, schaamte en compassievrees. Er was een significante toename van zelfcompassie, mindfulness, gevoel van eigenwaarde en tevredenheid met het leven. Bij follow-up na zes maanden bleven de effecten behouden. Een Slowaaks team onderzocht een korte onlineversie van MBCL in een RCT (Ondrejková et al., 2020). Niet-klinische proefpersonen kregen op vijftien opeenvolgende dagen een oefening of reflectieopdracht uit het MBCL-programma. De resultaten lieten een onmiddellijk effect zien na beëindiging van de interventie met een significante daling in zelfkritiek en een significante toename in zelfcompassie. De resultaten hielden aan bij follow-up twee maanden later.

## Begeleiding



**Erik van den Brink** – psychiater, psychotherapeut, mindfulness- en compassietrainer – studeerde geneeskunde in Amsterdam, specialiseerde zich in psychiatrie in Engeland en heeft ruim dertig jaar werkervaring in de ggz. Hij was vanaf de oprichting betrokken bij het Centrum Integrale Psychiatrie van Lentis in Groningen en werkt nu vanuit zijn eigen praktijk MBCL Training & Therapie, onder andere bij Het Behouden Huys, een psycho-oncologisch centrum in Haren. Hij ontwikkelde zich tot mindfulness-trainer op basis van jarenlange meditatie-beoefening in Vipassana en Zen, en scholing bij internationaal vooraanstaande docenten. Hij was een pionier in mindfulness-based en compassiegericht werken in de ggz. Hij is o.a. geschoold in ACT, CFT, MSC, Interpersoonlijke Mindfulness en Mindfulness-Based Supervisie. Samen met Frits Koster ontwikkelde hij *Mindfulness-Based Compassionate Living*, een verdiepingstraining als vervolg op een basistraining in mindfulness (MBSR, MBCT of gelijkwaardig). Hij is een veelgevraagd docent bij opleidingsinstituten in binnen- en buitenland. Zie [www.mbcl.nl](http://www.mbcl.nl).



**Annetje Brunner** - psycholoog, mindfulness- en compassietrainer, ondernemer - is sinds 2001 de drijvende kracht achter De Werkschuur, trainingsbureau met senior mindfulness en compassietrainers in het noorden van het land. Hier verzorgt zij mindfulness en compassietrainingen en workshops over compassie in de zorg en over aandacht in de laatste levensfase. Zij initieerde en organiseert voor gemeenten het project 'mindfulness voor mantelzorgers'. Annetje studeerde sociale psychologie aan de UvA en is gecertificeerd Mindfulness en Compassie Trainer (MBSR/ MBCT/ MBCL) bij het Instituut voor Mindfulness, o.l.v. Johan Tinge. Ook volgde zij scholing in Compassion Focused Therapy bij o.a. Paul Gilbert. Daarnaast deed ze opleidingen bij Joan Halifax Roshi en Irene Kaigetsu Bakker op het gebied van begeleiding in de laatste levensfase ('Being with Dying') en G.R.A.C.E., een interventiemodel voor compassie in interacties. Annetje werkte als vrijwilligerscoördinator bij hospice Gasthuis Groningen. Ze beoefent zenmeditatie sinds 1994. Zie [www.dewerkschuur.nl](http://www.dewerkschuur.nl).

## **Praktische info:**

- Data:** zaterdag 26 juni – donderdag 1 juli 2021.  
N.B. Het is alleen mogelijk in te schrijven voor de hele periode.
- Locatie:** De Poort, Groesbeek. Zie [www.depoort.org](http://www.depoort.org).
- Begeleiding:** Erik van den Brink en Annetje Brunner.
- Tijden:** Zaterdag van 10.00 - 18.00 uur.  
Zondag t/m woensdag van 9.30 - 18.00 uur.  
Donderdag van 9.30 - 13.00 uur.
- Deelnemers:** Het maximum aantal deelnemers is 24.
- Tarief:** € 1.160,- (inclusief lunch, cursusmateriaal en koffie/thee).  
€ 1.135,- voor deelnemers die module 1 reeds gevolgd hebben.
- Aanmelden:** Aanmelden kan via het bijgevoegde aanmeldformulier. U kunt dit per post of per email sturen naar het IvM.
- Overnachting:** Bij De Poort kunt u via de website [www.depoort.org](http://www.depoort.org) zelf kamers reserveren als u bij De Poort wilt overnachten. Een overnachting is niet bij de prijs inbegrepen.
- Annulering:** Bij annulering tussen 4 en 2 weken voor aanvang van de workshop betaalt u 50% van het totale factuurbedrag.  
Bij annulering binnen 2 weken voor aanvang van de workshop is geen restitutie mogelijk en betaalt u het totale factuurbedrag.

## Aan te schaffen literatuur:

- Erik van den Brink & Frits Koster, *Compassievol leven*. Uitgeverij: Boom, herziene editie 2016. Dit boek biedt veel achtergronden en referenties voor trainers/hulpverleners. Inclusief audio-materiaal.
- Frits Koster & Erik van den Brink, *Compassie in je leven*. Uitgeverij Boom, herziene editie 2019). Te gebruiken als zelfhulpboek of werkboek voor deelnemers van de training. Inclusief werkbladen en audiomateriaal.

